

نومرو : ۸۸

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلندہ

دائرۂ اجتہاد دہ

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنہ

اجتہاد

حریت فکریہ یہ خادم

پجشنہ کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعہ

مدیر مرخص : الہامی صفا

۹ کانون ثانی ۱۳۲۹

آبونہ

سنہ ۱۳۲۹ لک آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش
ممالک اجنئیہ ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخہ سی ۵۰ بارہ

نرهدن کلدیکنی آرامه و قعر مجهولاتده وجودکی نهرک
بکله دیکنی دوشونه .

✽

ساکن کیجه لرك استغراقی ایچنده ، ساکن کیجه لرك
حرارتی و حظوظی ایچنده ، خورما آغاجلرینی کوموشله تن
قرك آلتنده بیر « لوتوس » قلبنی یاردی [**] .

✽

چیچكلرك آغزندن نیم یو-می آلكز؛ بوچیچكلرك
سنگ گل آچان دوداقلریكه كونده ریورم ، تاكه نیم بیر
آز سرور ایله قاریشیق کدرلیری سزه سویله سین ،
بو چیچكلرك اوزه رنده کی شبنملری کوز یاشلرینی
دوشونه رك ایچکنز .

✽

یاز کیجه سنگ نفعه لرینه کوسکی و آتشین یاناقلرینی
عرض ایت: سنگ کوزللیکكه قاریشیدیرماق ایچین روحی
کیجه نك روحنه دوکدم .

✽

نه سومك لذتی کیبی لذت ، نه سومك حماسی قادار
پارچالایچی ، نه یتیمی حما ، نه ده دوداقلرك یادینی
کیبی دوداقلریمك اوزه رنده نه رییه رك دوداقلرمدکی عطشی
تسکین ایده جك میوه یوقدر .

✽

مهتاب کیجه نك برآه حسرتی کیبی در بویوك درخشان
سمانك نامتناهی شهیق آلتنده ، برابر اولماق شوقیله متلذذ
اولان نیم تیره ن قلبمله سنگ قلبگده نه قادار حسرت
آهلی واردر !

✽

سویشه لم ، خیاله طالالم ، بر ایك لباس کیبی نرمین
اولان بو سما هر زمان کوزلرمزك اوکنده بولونمایا حق .
بزی اوقشایان وعشقلرمزی داها مشفقانه قیلان کوزل
شکوفه دار کیجه بی ئولو آرتق گورمز .

✽

[**] طاشدن اولسه توبه نك قلبی دایناماز باغده

كلرك ابرامنه ، بلبل لرك فریادینه . ضیاءپاشا

« عجباً هانکی بویوك مؤلفدن آشیرمش ؟ » دیه وحیله کار
نظرله باقانلر، پك بویوك عد ایتدکاری اوشیلرك اوقدر
بسیط و عمومی اولدینی اوکره نسلر عجباً برآز اوتانوب
قیزارمازلرمی ؟ .. قارئلر آراسنده بو مطالعاته قارشى
« آرتق بوقدر بلاهتده قصور اولوناماذا ! » دیه کوله جكلر
و مسئله یه اینانمایا جكلر طبیعی واردر؛ فقط بیلیرمیسکرکه
بوالذات نیم باشمه کلدی ! تاریخ استقبال بوکی وقایعی
عجباً مضحکه ستونلرینه می یوقسه فجایع صحیفه لرینه می
قید ایده جك بیلیم . هر حالده شوراسی محقق که :

جهلك اول مرتبه سی سهل اولماز ،
کسبیز تا اوقدر جهل اولماز !

کوپریلی زاده

محمد نوادر

غزلیات غزالی

عشقه لر

قادین عشق

— عشق سرائر —

مقدمه :

آه « لوتوس » [**] ، قاپالی چیچك ، بیر کون کوز
یاشلرمله واشتیاقلرمله کنیدیسنه دوغر و کیده جك اولدینم
معشوقه م نروده اولسه كرك ؟

✽

صاری صاحلی میدر؟ اسمیر میدر؟ مستقبل معشوقندن
بو قادار اوزاق اولراق ، قرك نورسحر انکیزی آلتنده
شو دقیقه ده عجباً نه دوشونیور ؟

✽

ای روحم دیگله : آغلیان بیرنی نغمه سی کیبی ، قرك
سمالرده طانلو بر نغمه حسرت آغلادینی بیر ساعت در .

✽

اللهك ارضه ناخرم طوتدینی اسرارك پرده سنی او
اندیشه بخش ردایی ئولوم قالدیرمادن اول سو ، و وجودك
[**] لذتی اشتیاق وطنی ازاله ایدن اساطیری بیر میوه در .

وَمَسْعُودٌ كَيْجَهْلِيْمِزِي مَسْت اَيْتَمَك اِيْحِيْن ثُولُنْ چِيچَكْلَرَك
روحلرني سنده ايجدم.

✽

ای اجرام سماء ای لاهوتی موسیقارلر، سکون ظن
اولونان اهترازلردن یاپيلمش اولان نغمه گز، قمرک طالديني
وايچنده سالالانديني دالغهلر اوزهرينه دوکولن خوليالر
کيبي بنم مفکره مله بيرله شیر .

✽

طوپراق اوزهرنده يورورکن آياقلرکله اکثريا ،
وقتيله بير معشوقه نك ايجنده نور تبسم ايدن سياه کوزلری
واوزهرنده بيرسس تيريه ن کلکون بير آغز اولمش اولان
بير طوپراغي چيکينه ديکني دوشونورميسين ؟

✽

خاك راهي كه بروميگذري ساكن باش
كه عيونست وجفونست ، خدودست وقدود
(سعدی)

ترجمه سی :

[چديكك يولك طوپراغي اوزهرنده شدتسز، آغیر
اول ، چونكه او طوپراق کوزلردر ، کوز قاباقليردر ،
ياناقلردر، قدلردر.]

✽

کمال افتخارله ، احتراصلرکک ايمانکک ، غرور
مفکره کک مقری اولان قافا طاسکک ، محتمل که بيرکون
بيرعاشق طرفندن يره چارپيلاجاق و آغزک اونک طرفندن
اکرا هله تکمه له نه جک در.

✽

مادام که عن قريب ثولو ايجنده چورويه جکسين ، کنج
روحکي وجسمکي کوزلک ايله مست ايت . سنک اجزای
بدنک اونلری بسله ميه به باشلامدن اول ، تولد ايدن
يشيل للکک رعشه لرني سير ايتمه يه گل .

هرولوله نك بولديكي صولغون ساعتده ، جهان بيرسحر
وفسون منظره سی آليز . کيجه نك سياه اُتکي تأثير مهتاب
ايله چيچکله نير .

✽

ديشلرکک ايجيلری ، کوزلرکک صفير [۱] لری ، يوزکک
نقابى بيراز آچيلنجه ، ييلدیزلری ، اودى حیات ويايچي
الماسلری سمايه صاچان مجوهر جي يي بانا ينه تقدیس
ايتدير لرل .

✽

بير کاسه شراب ، بير قاچ ميوه ، سفره اولاراق
بير چنزار ، معشوقه نك پرستشه لايق آغزی و عشق
دشوه ايله خمور کوزلری [حضور حيرانيتمده بولونجه]
ای الله ، اوزمان قلبک اوزهرنده بوسه کي حس ايدرم .

✽

خيام ، جهانک بوتون ولوله سنه بنم قابالی اولان
اوطه مده ، معشوقه مک ياننده ، سنک شعرلرکک ماهتابی
نه قادر لطيف در ! [۲]

✽

ای روحم زرین ييلدیزلره قارداشلاش ، اونلردخی ،
نامتاهي کيجه لرده ياتان روح لردر ؛ اونلر کيبي يان ،
اهتراز ايت ، سو ، محنت چک ، ينه سو ؛ علوی طلوع لر ،
علوی اقشاملرله نفسکي توحيد ايت .

✽

کيجه نك آسوده و محبتکار مهلودیاسی سکونت ياب
شهرک اوزهرينه آقار و بونک ايشيديله سی ايجين
جوار مزده بوتون ولوله لر صوصار ؛ کوزلرکک نغمه ی
داها خفيف اولور .

✽

ای ماه محبت گلگون کاسه ده ايچ ، زيرا سمانک قمری
بزدن پک چوق صوگرا بيکگرجه بهارک بو باغچه لری
اوزهرنده پارلاياجاق ، فقط بويله بير کيجه ده بزى برابر
بولماياجاق . [۳]

✽

سنک قيمتدار روحلره مشبوع لطيف بدنک ، قلبی
بير عطرلر بانويسنده بی تاب دوشورور ؛ ثولمش تويج لرک

[۱] کوك ياقوت .

[۲] عمر خيام ايله امام غزالی معاصر ايديلر ،

[۳] « بستان وبده بکوی . بشنو

شبهای چونين نه وقت خوايست »

پك نادر عاشقلىرى، بو پارلاق شفق اوزرلر نده داتماقالديغندن
پك بختياردرلر .

✽

روحك حزننده ييربلبل ايكلر؛ اسكى ياز كيجهلرينك
واتشين كوزللكى كنديسى باغچهك اورتەسنە ييرآلو
كيى اتان ييرگل ك خاطرەلرينە آغلار .

✽

تولوم هر نه قدار سنك اوزەرينە قايسىنى قاپامش
ايسەدە بن سنى لاينقطع كورورم وهر طرفدە بنى نغيب
ايدرسين . تولىش ييريلىد يزدن يير كيجه صولغونلغى ناصل
كليرسە ، بنمە ايشيق اولاراق اوزەرمەدە يير متوفيهك
كوزل كوزلرى وار .

✽

بزدن داها نه قدار زمانلر صوگرە كيجهك بياض
زنبقلىرى ، شفقك گللىرى آچيلماقده دوام ايدەجك !
بن كلهدن اول جهاندن ييرشى اكسيك اولمادينى حالە
بنم رحلت ايمەملە جهانە يير اكسيكلك كليرمى ؟ ...

۱۸ كانون ثانی ۱۹۱۴

دوقتور عبداللہ مہر دت

كرومك صطبه

قاتل اويقو

~~~~~

مدوح - ينه تابان سعادت - تەوہ كلدى . او هر آفشام
چو جوقلرينك شافراق خندەلرى ، پر خندە مسرتلر يله قارشيلانبرىدى .
زوجهسى سانجە .. اوح ، شېهەسز اودە دنيانك اك كوزل
واك مزيتلى برقادىندى . يالگىز براز ، براز دكل فضلەجە
عصبى . مدوح اونك بر طبعيت ثانيە حكمنى آلان بعض غريب
حالىرينە يوم ازدواجندن برى آليشمىشى . دها ايلك ليلا
زفافندە او ياصديغە قبانوب بر ساعت هونكوز هونكوز ، خنجقرە
خنجقرە آغلامىشى . اولاً مدوح بونى كنديسيله ازدواجنك
واندراست خولياى استقبالنك ماتلرى كى تلقى ايتدى . فقط
صوكرە تازه كلينك پك بليغ اولان تأميناتى قارشىيندە يتون
شېهەلرى صوصدى . او كنديسينك قربان وراثت بر سينير
خستەسى اولديغى آغلامىشى . هم بو خستە اك قيدسز
روحلرى حضور حسندە ، سجدەكاه تعبدندە تترەتەجك قدر

اك عاصىلر ك غرورنى ضبط ايدەرك اى كوزل اولماق
قوتيله ، بزه كوز ياشلرى دوكدورن قادينلر ، رنكمزى
بويلە صولدوران ، سزدە هانكى اسراردە ، ويچون سزى
سومكە انسان تولومە صوصايور ؟

✽

زمان اوائلك مائى مەتبانى ، سرلريلە نه قدار عاشقلىرى
جذبەيە كتيرمىشدر ! آه ! داها نه قدار كيجهلر نه قدار
عيني مەتابلر كيمكلرمز اوزەرمەدە ارضى استغراقە
دوشورەجكدر !

✽

آغير ، صيق ، مشكين صاچك ، فيل ديشى آياقلر كك
اوزەرينە چارشاف كيى دوكلەرك بياض و نرمين وجوديكى
جامعدن داها بياض بابار ، اقشام ، زرین ييرزمين اوزەرينە
غروبك آتشلرينى نقش ايدر .

✽

اصوات ، خطوط ياخود الوان ، هر آهنگ بىر
بايرامدر . بونكلە برابر يير نظر ك طاتليلغى ايله متأثر اولان
وحسن تامك شعضە مەلكيلە اولور كيى اولان روحم ..

✽

كيجه ، بويوك لاجوردى باغچە آچيلاجاق ، سو كليم
هايدى جمهور انامدن اوزاق ، قرك ، ييرملەك لباسيله
بزه گلديكنى ، وماوى باغچەدە ييلديزلر ك چيچكنديكى
كورمەيە كيدەلم .

✽

سوديككمك ، عاشقى ايچين خوليالرلە دولو اولان
وعاشقنە پك مشفقانە گولن معزز كوزلرى دەه ... بو
كوزلردە چورويهجك !

✽

هپ صيت اوستى ياتان وقورتلر طرفندن ياواش
ياواش نيلن اموات ، قاپالى ويا آلايلىديكنە آچيق كوزلريلە
ظلماتك دهشتنى ايجرلر .

✽

ييرقادين بوسەسك ، براقدينى لطف وشفقى
روحلرندە حفظ ايتمش اولان اركللر پك حكيمدرلر ،